

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 25.5.2005
KOM(2005) 217 v konečnom znení

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o nezávislosti, integrite a zodpovednosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev

ODPORÚČANIE KOMISIE

o nezávislosti, integrite a zodpovednosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev

OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o nezávislosti, integrite a zodpovednosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev

1. Úvod

Komisia prijala 22. decembra 2004 oznámenie Rade a Európskemu parlamentu s názvom „K európskej stratégii riadenia finančnej štatistiky“. V tomto oznámení navrhla Komisia konzistentnú stratégiu na posilnenie riadenia finančnej štatistiky Európskej únie, ktorá by sledovala tieto tri akčné línie: vytvorenie právneho rámca, rozvoj prevádzkovej kapacity príslušných útvarov Komisie a stanovenie európskych minimálnych noriem nezávislosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev. Rada (zasadanie ECOFIN) 17. februára 2005 ocenila túto komplexnú stratégiu a najmä prácu na kódexe európskych noriem pre štatistické úrady.

S cieľom implementovať túto stratégiu Komisia predložila návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 3605/93 týkajúce sa kvality štatistických údajov v súvislosti s postupom pri nadmernom schodku¹. Komisia tento návrh prijala 2. marca 2005 a v súčasnosti ho posudzuje zákonodarný orgán. Návrh posilňuje a objasňuje úlohu Eurostatu ako štatistického úradu v súvislosti so štatistikou používanou pri nadmernom schodku. Praktické podmienky implementácie nariadenia a najmä realizácie plánovaných návštev zameraných na dôkladné monitorovanie sa upresnia po schválení nariadenia.

Pokiaľ ide o zvýšenie prevádzkovej kapacity útvarov, Komisia okrem zvýšenej mobilizácie intelektuálneho potenciálu, uvedenej v návrhu nariadenia, prijala niekoľko ďalších opatrení. V Eurostate bolo napríklad vytvorené nové oddelenie, ktoré sa osobitne zaoberá validáciou ekonomických a finančných účtov. Okrem toho sa v Eurostate uskutočnili organizačné zmeny s cieľom posilniť činnosti súvisiace s ekonomickými a finančnými účtami.

Toto oznámenie o nezávislosti, integrite a zodpovednosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev so sprievodným odporúčaním Európskej komisie zodpovedá tretej akčnej línii stratégie, ktorú oznámila Komisia. Je odpoveďou na výzvu Rady z 2. júna 2004, podľa ktorej má Komisia do júna 2005 predložiť návrh na vypracovanie minimálnych európskych noriem a na výzvu Rady zo 17. februára 2005 na zvýšenie nezávislosti Eurostatu pri plnení jeho úloh. Obidva aspekty sa v skutočnosti týkajú tej istej problematiky tvorby štatistiky na účely politiky Spoločenstva.

Európsky štatistický systém (EŠS) celkovo funguje efektívne a uspokojivo, pričom do veľkej miery vyhovuje požiadavke nezávislosti, integrity a zodpovednosti. Veľké množstvo a rozmanitosť štatistických informácií, ktoré tvoria a poskytujú národné štatistické úrady a štatistický úrad Európskych spoločenstiev v rámci tohto systému, pokrývajúceho štatistiku ďaleko nad rámec finančnej oblasti, vyhovuje prísnyim požiadavkám na kvalitu a spoľahlivosť.

---

¹ KOM(2005) 71.

Kódex postupov pre európsku štatistiku, uvedený v tomto oznámení, ako aj samoregulačný nástroj, ktorý obsahuje normy nezávislosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev, je ďalšou zárukou správneho fungovania Európskeho štatistického systému a tvorby kvalitnej a spoľahlivej štatistiky. V oznámení sa uvádzajú aj návrhy týkajúce sa monitorovania implementácie kódexu a úvahy o užitočnosti účinného externého poradného orgánu pre Európsky štatistický systém. Zvažuje sa v ňom aj potreba stanoviť priority v oblasti štatistiky najmä v súvislosti s cieľom zníženia administratívnej zaťaženia respondentov a uvádza sa niekoľko hlavných zásad preformulovania týchto priorít. Oznámenie okrem toho obsahuje odporúčanie s cieľom presadzovať kódex v členských štátoch aj v rámci Komisie politickou cestou.

2. NEZÁVISLOSŤ, INTEGRITA A ZODPOVEDNOSŤ NÁRODNÝCH ŠTATISTICKÝCH ÚRADOV A ŠTATISTICKÉHO ÚRADU EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

2.1. Východisková situácia a cieľ kódexu postupov

Kódex je samoregulačným nástrojom, keďže ho pripravili a schválili hlavní tvorcovia európskej štatistiky, a to národné štatistické úrady. Prvý návrh zásad sa prediskutoval s členskými štátmi už 17. novembra 2004 v rámci Výboru pre štatistické programy (VŠP). Neskôr VŠP poveril pracovnú skupinu vypracovaním konečného znenia návrhu kódexu, ktorý VŠP 24. februára 2005 jednomyselne schválil, čím vyjadril svoj súhlas s kódexom ako samoregulačným nástrojom.

Kódex postupov obsahuje 15 zásad, ktoré sa majú uplatňovať v súvislosti s tvorbou štatistiky Spoločenstva. Má dva ciele: na jednej strane zvýšiť dôveryhodnosť štatistických úradov prostredníctvom návrhov určitých inštitucionálnych a organizačných opatrení a na druhej strane zlepšiť kvalitu štatistiky, ktorú tieto úrady tvoria a poskytujú, presadzovaním jednotného uplatňovania najlepších medzinárodných štatistických zásad, metód a postupov všetkými tvorcami oficiálnej štatistiky v Európe.

Kódex je vo svojej podstate reakciou na výzvu Rady z 2. júna 2004 a v určitom ohľade prevyšuje požadované minimálne normy. Bolo by preto potrebné vyzvať členské štáty, aby uznali význam kódexu postupov a prijali opatrenia potrebné na zabezpečenie jeho správnej implementácie príslušnými úradmi a na jeho propagovanie u používateľov a poskytovateľov údajov. Komisia má okrem toho v úmysle zabezpečiť, aby sa tieto zásady týkajúce sa Eurostatu dodržiavali. V tomto dokumente sa navrhujú aj opatrenia s cieľom monitorovať a preverovať implementáciu noriem kódexu.

2.2. Rozsah pôsobnosti kódexu

Kódex sa v prvom rade zaoberá tvorbou oficiálnej štatistiky v rámci Európskeho štatistického systému (EŠS). EŠS predstavuje existujúce partnerstvo medzi Eurostatom, národnými štatistickými úradmi a inými štatistickými orgánmi zodpovednými v každom členskom štáte za tvorbu a poskytovanie štatistiky potrebnej na realizáciu činností Európskej únie. Kódex sa vzťahuje na tú štatistiku, ktorá je predmetom nariadenia o štatistike Spoločenstva², t. j. štatistiku, ktorú tvoria a poskytujú národné štatistické úrady a štatistický úrad Európskych spoločenstiev (Eurostat) v súlade s článkom 285 ods. 2 Zmluvy o ES. Je dôležité zdôrazniť,

---

² Nariadenie Rady (ES) č. 322/97 zo 17. februára 1997 o štatistike Spoločenstva (Ú. v. ES L 52 z 22.2.1997, s. 1).

že kódex pokrýva celé spektrum štatistiky, ktorá sa tvorí na úrovni Spoločenstva, a ďaleko prekračuje rámec ekonomickej a finančnej štatistiky.

Netreba však zabúdať na to, že okrem EŠS poskytuje oficiálnu štatistiku na európskej úrovni niekoľko ďalších úradov a orgánov. Napríklad Európsky systém centrálnych bánk (ESCB) tvorí širokú škálu európskej štatistiky v hospodárskej a menovej oblasti. Európska centrálna banka (ECB) s podporou vnútroštátnych centrálnych bánk získava štatistické informácie, ktoré sú potrebné na plnenie úloh ESCB, buď od príslušných národných úradov alebo priamo od ekonomických subjektov. Zber štatistických údajov Európskou centrálnou bankou upravuje osobitné nariadenie Rady³.

Hoci normy kódexu majú byť zdrojom inšpirácie pre všetky úrady a orgány, ktoré tvoria oficiálnu štatistiku, či už patria k EŠS alebo nie, nemajú vplyv na predpisy platné pre tieto úrady alebo orgány. Hoci kódex obsahuje vo svojom názve široký pojem „európska štatistika“, čo podľa súčasného právneho rámca zodpovedá štatistike Spoločenstva, zároveň vyjadruje snahu vytvárať normy platné pre celú Európu.

2.3. Zásady stanovené v kódexe

Dokument sa člení podľa 15 zásad. Tieto zásady vo veľkej miere vyjadrujú existujúce medzinárodné normy, ako Základné zásady oficiálnej štatistiky, ktoré prijala Štatistická komisia Organizácie spojených národov na mimoriadnom zasadnutí 11. – 15. apríla 1994.

Zásady sú zhrnuté do troch častí, z ktorých prvá sa vzťahuje na inštitucionálne prostredie, druhá na procesy tvorby štatistiky a tretia na výstupy. Kódex obsahuje aj mechanizmus vzájomného posúdenia založeného na ukazovateľoch.

2.3.1. Zásada nezávislosti

V rezorte štatistiky má nezávislosť predovšetkým významnú funkčnú dimenziu. Nezávislosť určuje spôsob, akým fungujú alebo pracujú štatistické úrady pri tvorbe a poskytovaní štatistiky.

Zásada *vedeckej* nezávislosti je zakotvená v zmluve (článok 285 ods. 2) a týka sa objektivity v procese tvorby štatistiky. V článku 10 nariadenia Rady (ES) č. 322/97 sa uvádza, že „*nestrannosť je objektívny a nezávislý spôsob tvorby štatistiky Spoločenstva, bez nátlaku zo strany politických zoskupení alebo iných záujmových skupín, najmä pokiaľ ide o výber postupov, definícií a metodiky, ktoré sú najvhodnejšie na dosiahnutie stanovených cieľov (...)*“.

Kódex rozvíja zásadu nezávislosti zavedením pojmu *odborná* nezávislosť, ktorá sa výslovne vzťahuje aj na poskytovanie a dostupnosť štatistiky. Kódex definuje zásadu odbornej nezávislosti takto: „*odborná nezávislosť štatistických úradov od iných politických, riadiacich alebo správnych útvarov a orgánov, ako aj od prevádzkovateľov v súkromnom sektore je zárukou dôveryhodnosti európskej štatistiky*“. K ukazovateľom, na základe ktorých sa monitoruje uplatňovanie tejto zásady, ktorá platí aj pre Eurostat, patrí: i) stanovenie prvkov nezávislosti v právnej forme, ii) postavenie a funkčné oprávnenie vedúcich štatistických úradov, vrátane oprávnenia rozhodovať o štatistických metódach, normách a postupoch

---

³ Nariadenie Rady (ES) č. 2533/98 z 23. novembra 1998 týkajúce sa zberu štatistických údajov Európskou centrálnou bankou (Ú. v. ES L 318, 27.11.1998, s. 8).

iii) oprávnenie rozhodovať o obsahu a časovom rozvrhu štatistických publikácií a iv) publikovanie štatistických pracovných programov.

Existujúca legislatíva spĺňa požiadavku vedeckej nezávislosti, t. j. funkčné požiadavky na tvorbu kvalitnej štatistiky. Zdôrazňovaním odbornej nezávislosti kódex posilňuje celkovú nezávislosť, zároveň však rešpektuje rôzne a niekedy aj rozchádzajúce sa administratívne predpisy členských štátov, ktoré vyjadrujú ich politické a kultúrne tradície. Očakáva sa, že vyšší stupeň nezávislosti zvýši dôveryhodnosť oficiálnej štatistiky.

2.3.2. *Otázka integrity a zodpovednosti*

Otázka integrity a zodpovednosti má v zásade prierezový charakter. Nejde pri nich o konkrétne štatistické zásady výslovne definované v kódexe, základ integrity však tvoria pojmy ako zákonnosť, legitímnosť, opodstatnenosť a nestrannosť. Integritu a zodpovednosť národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev posilňujú mechanizmy dohľadu stanovené v kódexe, ktoré zabezpečujú lepšiu transparentnosť.

Kódex obsahuje ukazovatele monitorovania pre každú zásadu. Tieto ukazovatele sa vzťahujú napríklad na výlučnú zodpovednosť vedúcich štatistických úradov za tvorbu a metodiku štatistiky (pozri odborná nezávislosť – zásada 1). K ďalším prvkom integrity a zodpovednosti patrí spolupráca s externými odborníkmi pri posudzovaní kľúčových štatistických výstupov (pozri zásada 4), prieskumy spokojnosti používateľov (pozri zásada 11) a požiadavka náležite zohľadniť potreby používateľov (pozri zásada 13). Okrem toho k integrite a zodpovednosti prispieva aj vzájomné posudzovanie, ktoré má byť súčasťou monitorovacích opatrení.

2.4. **Uplatňovanie kódexu a monitorovanie jeho implementácie**

Komisia prijala odporúčanie s cieľom zvýšiť vplyv samoregulačného charakteru kódexu. Aby sa takýto postup zosúladiť s požiadavkou zodpovednosti, Komisia bude monitorovať dodržiavanie kódexu v rámci EŠS. Komisia vybuduje spravodajský systém založený na informáciách, ktoré majú poskytovať členské štáty. Na tento účel bude Komisia koordinovať budovanie vhodných nástrojov, porovnávacieho hodnotenia (benchmarkingu) a vzájomného posudzovania založeného na ukazovateľoch, pričom je potrebné dbať na dodržiavanie zásady proporcionality.

Implementácia kódexu sa má monitorovať postupne v priebehu troch rokov. V prvom roku implementácie vypracujú členské štáty aj Eurostat úvodné správy so zhodnotením svojej činnosti. Tieto správy sa predložia VŠP. Okrem toho sa členské štáty budú podporovať pri vypracúvaní niektorých metód a najlepších postupov, ktoré sa vezmú do úvahy v nasledujúcich etapách. V druhom roku implementácie sa vypracujú štruktúrovanejšie priebežné správy so zhodnotením činnosti v súlade s osobitnými smernicami, ktoré vypracovali Eurostat a VŠP na základe skúseností z prvého roka. V treťom roku implementácie kódexu predložia členské štáty a Eurostat záverečné správy so zhodnotením svojej činnosti. Tieto správy budú mať jednotný formát a budú doplnené o výsledky vzájomného posudzovania, ktoré sa vypracujú s pomocou pracovnej skupiny zloženej z predstaviteľov národných štatistických úradov a prípadne aj externého poradného orgánu (pozri bod 2.5). Nakoniec sa predložia Výboru pre štatistické programy a prípadne aj tomuto externému poradnému orgánu a zverejnia sa. Za správy, ktoré štatistické úrady vypracúvajú a predkladajú, by mal byť zodpovedný vedúci štatistického úradu.

S prihliadnutím na výsledok kombinovaného procesu hodnotenia svojej činnosti a vzájomného posudzovania Komisia predloží správu o implementácii kódexu členskými štátmi a Eurostatom. Tri roky po prijatí tohto odporúčania a po konzultáciách s VŠP a prípadne s poradným orgánom predloží správu Európskemu parlamentu a Rade o pokroku pri implementácii a v prípade potreby zapracuje vhodné návrhy (pozri bod 2.5).

2.5. Potreba aktívnej úlohy externého poradného orgánu na zvýšenie nezávislosti, integrity a zodpovednosti Európskeho štatistického systému

Na posilnenie riadenia Európskeho štatistického systému v súlade so zásadami stanovenými v kódexe postupov a prvkami uvedenými v tomto oznámení by bolo vhodné vytvoriť externý poradný orgán. Takýto orgán by zvýšil dôveryhodnosť úsilia vynaloženého na zvýšenie nezávislosti, integrity a zodpovednosti národných štatistických úradov, Eurostatu a EŠS pri plnení ich úloh a na posilnenie tvorby štatistiky Spoločenstva, ktorú požaduje Rada ECOFIN.

Takýto orgán by mohol účinne pomáhať Komisii pri vykonávaní mandátu, ktorý jej určila Zmluva, a to monitorovanie dodržiavania základných štatistických zásad stanovených v článku 285 ods. 2 Zmluvy o ES a potvrdených v kódexe postupov. Tento orgán by sa mohol poveriť aktívnou úlohou dozoru nad implementáciou kódexu Európskym štatistickým systémom ako celkom, ako aj poradenstvom v otázkach štatistických priorít, ktoré sú v súlade so zásadami uvedenými v bode 2.6.

Tento externý poradný orgán by mal byť zložený z významných osobností. Celkový počet členov by sa mal obmedziť na úroveň, ktorá by zabezpečila jeho účinné fungovanie. Jednu skupinu členov by menovala Rada z tých osôb, ktoré majú uznávanú kvalifikáciu alebo záujem o štatistiku a ktoré predstavujú občiansku spoločnosť (*napr.* zástupcovia vedeckej komunity, podnikateľských zväzov, odborov atď.), s ohľadom na potrebu zabezpečiť adekvátne pokrytie rôznych oblastí štatistiky. Ďalší členovia by sa vybrali z inštitúcií a orgánov EÚ (Európsky parlament, Rada, Komisia, Európska centrálna banka, Výbor pre štatistické programy), ktoré by ich priamo menovali. Predsedom musí byť významná a veľmi vážena osoba.

V súčasnosti túto úlohu⁴ aspoň čiastočne plní Európsky poradný výbor pre štatistické informácie v hospodárskej a sociálnej oblasti (CEIES)⁵. Tento výbor, ktorý pomáha Rade aj Komisii, a ktorého úlohou je tlmočiť záujmy používateľov, bol vytvorený v roku 1991, čím sa zabezpečilo uspokojenie požiadaviek používateľov a nákladov, ktoré nesú tvorcovia informácií. Hoci sa preukázala užitočnosť tohto orgánu, na optimálne dosiahnutie cieľov Európskeho štatistického systému by sa jeho úloha, mandát, zloženie a postupy mohli prehodnotiť⁶.

---

⁴ Rozhodnutie Rady č. 91/116/EHS z 25. februára 1991, ktorým sa zakladá Európsky poradný výbor pre štatistické informácie v hospodárskej a sociálnej oblasti (Ú. v. ES L 59, 6.3.1991, s. 21).

⁵ Existuje aj iný orgán, Výbor pre štatistické programy (pozostávajúci z generálnych riaditeľov štatistických úradov členských krajín), ktorý pomáha Komisii pri celkovej koordinácii viacročných štatistických programov a s ktorým Komisia často konzultuje celú škálu problémov (Rozhodnutie Rady č. 89/382/EHS, Euratom z 19. júna 1989 o založení Výboru pre štatistické programy Európskych spoločenstiev - Ú. v. ES L 181 z 28.6.1989, s. 47).

⁶ V každom prípade existuje potreba pretvoriť CEIES na nový orgán, vyplývajúca z mnohých faktorov, medzi ktoré patrí rozšírenie Európskej únie (uplatňovanie existujúcich predpisov by malo za následok, že CEIES by nebol funkčný), aktuálny vývoj v súvislosti s fungovaním EŠS, účinnejšie zapojenie všetkých zainteresovaných strán, potreba zvýšenej efektivity atď.

Úlohu určenú pre externý poradný orgán by mohol plniť pretvorený CEIES. V tom prípade by sa rozšírili jeho súčasné úlohy a oblasti zodpovednosti, ku ktorým patrí aj prijímanie stanovísk k štatistickým pracovným programom. Komisia je pripravená zvážiť podanie návrhu na pretvorenie CEIES-u podľa týchto línií.

2.6. Zásady preformulovania priorít v oblasti štatistiky

Tvorba kvalitnej a spoľahlivej štatistiky vyžaduje, aby sa zladili požiadavky na údaje so zdrojmi, ktoré majú k dispozícii štatistické úrady, a so zaťaženosťou respondentov. Podľa zásady 9 kódexu si majú štatistické úrady stanoviť za cieľ postupné znižovanie zaťaženia respondentov. Uvádza sa niekoľko ukazovateľov, pomocou ktorých sa má zabezpečiť, aby zaťaženosť respondentov nebola príliš veľká. Sem patrí predovšetkým využitie najlepších odhadov a približných výpočtov, prístup k administratívnym zdrojom alebo spoločným údajom v rámci štatistických úradov.

Uvoľnenie kapacít by tak umožnilo štatistickým orgánom sústrediť všetko úsilie na aktivity, ktoré sú jasne označené za priority. Rada ECOFIN dospela vo februári roku 2005 k záveru, že „schopnosť národných štatistických úradov plniť náročné štatistické normy zásadne závisí od možnosti stanovenia priorít medzi požiadavkami EÚ na úrady. Pri stanovení priorít v tejto oblasti je potrebné dbať aj na to, aby sa dosiahlo zníženie administratívneho zaťaženia respondentov. Preto v súlade so závermi Rady ECOFIN z 2. júna 2004 ministri so záujmom očakávajú, že v júni roku 2005 prediskutujú návrhy Hospodárskeho a finančného výboru týkajúce sa preformulovania priorít v oblasti štatistiky“.

Stanovením priorít sa môže zjednodušiť aj legislatíva. V tejto súvislosti treba poukázať na to, že na základe návrhov členských štátov určiť, ktoré právne predpisy EÚ by bolo vhodné zjednodušiť, Rada (stretnutie týkajúce sa konkurencieschopnosti) v novembri roku 2004 stanovila 15 priorít.

Stanovenie priorít v oblasti štatistiky by zároveň nemalo zabrániť Európskej komisii navrhnuť opatrenia v oblasti štatistiky, ktoré sú potrebné na plnenie úloh Spoločenstva stanovených v Zmluve. V tejto súvislosti sa Komisia domnieva, že na presné určovanie „pozitívnych“ a „negatívnych“ priorít pri definovaní štatistických programov je potrebné dodržiavať určité všeobecné zásady.

Prvá kategória zásad sa týka potrieb používateľov. Prínos európskej štatistiky spočíva najmä v jej význame pre tvorbu politiky na európskej úrovni. Potreby jednotlivých štátov nie sú dôvodom na ďalšiu tvorbu štatistiky na úrovni Spoločenstva.

Druhá kategória zásad sa týka posúdenia nákladov. Otázka nákladov na štatistické aktivity je veľmi komplexná a návrhy treba preskúmať nanajvýš dôkladne. Vo väčšine prípadov nesú bremeno implementácie členské štáty.

Tretia kategória zahŕňa špecifické otázky. V procese preformulovania by sa malo dbať aj na kompromis medzi aktuálnosťou a kvalitou: údaje s vysokou periodicitou by mali byť len v hlavnom členení, zatiaľ čo údaje s nižšou periodicitou by mali byť podrobnejšie. Proces stanovenia priorít by mohol slúžiť aj k preskúmaniu toho, či je možné zvýšiť efektivitu sústredení sa na európske agregáty alebo pri menej prioritných údajoch, ktorých sa netýka finančný dozor, rozlíšením spravodajskej povinnosti členských štátov podľa vysokej či nízkej váhy v agregáte.

3. ODPORÚČANIE

3.1. Prečo odporúčanie?

V Oznámení o európskej stratégii riadenia finančnej štatistiky z decembra roku 2004 sa uvádza, že pri riešení otázky minimálnych noriem pre inštitucionálne budovanie štatistických úradov budú preskúmané rôzne právne nástroje. Z tohto prieskumu, ktorý poukázal aj na rozmanitosť foriem inštitucionálneho budovania štatistických úradov v členských štátoch, vyplynulo, že v súčasnej situácii by nebolo vhodné navrhnúť právne záväzný nástroj. Z toho dôvodu, aj vzhľadom na pozitívne výsledky štatistických úradov pri uplatňovaní kódexu ako samoregulačného nástroja, považuje Komisia v tejto fáze odporúčanie za vhodný a primeraný nástroj.

To však nevylučuje možnosť použiť v budúcnosti iné nástroje. Je možné, že Komisia na základe dosiahnutých výsledkov a skúseností získaných pri implementácii kódexu bude v neskoršej etape uvažovať o návrhu právne záväzného nástroja, napríklad smernice.

3.2. Cieľ odporúčania

Odporúčanie sleduje dva ciele. Na jednej strane odporučiť členským štátom, aby uznali význam kódexu a prijali opatrenia potrebné na zabezpečenie jeho správnej implementácie príslušnými úradmi a aby ho presadzovali u používateľov a poskytovateľov údajov. Na druhej strane Komisia prijme vhodné opatrenia týkajúce sa najmä monitorovania dodržiavania kódexu v rámci Európskeho štatistického systému.

Okrem toho Komisia plánuje prijať podobné opatrenia v rámci svojej oblasti pôsobnosti a zvýšiť nezávislosť Eurostatu pri plnení jeho úloh tým, že zabezpečí, aby aj Eurostat ako štatistický úrad dodržiaval normy stanovené v kódexe. Nezávislosť Eurostatu pri plnení jeho úloh sa už formálne stanovila. Cieľom rozhodnutia Komisie z 21. apríla 1997 o úlohe Eurostatu pri tvorbe štatistiky Spoločenstva⁷ bola implementácia uvedeného nariadenia Rady (ES) č. 322/97 (tzv. Zákon o štatistike) v rámci internej organizácie Komisie. Toto rozhodnutie definuje úlohu a rozsah zodpovednosti Eurostatu ako štatistického úradu Európskych spoločenstiev a najmä odbornú autonómiu Eurostatu pri plnení jeho úloh. Podľa toho istého rozhodnutia plní Eurostat v rámci Komisie koordinačnú úlohu pri tvorbe štatistiky. Ďalším pozitívnym ukazovateľom funkčnej nezávislosti Eurostatu, ktorá je zakotvená v legislatíve, je skutočnosť, že zamestnanci Eurostatu majú oproti iným zamestnancom Komisie privilegované postavenie, keďže len oni majú prístup k dôverným štatistickým údajom⁸. Implementácia kódexu Eurostatom a opatrenia, ktoré môže Komisia prijať na uľahčenie a monitorovanie tejto implementácie, určite pomôžu znovu potvrdiť a ešte viac zvýšiť potrebnú nezávislosť štatistického úradu Európskych spoločenstiev.

Cieľom tohto odporúčania je preto presadzovať normy uvedené v kódexe a odporučiť prijatie vhodných opatrení na zabezpečenie účinnej implementácie týchto noriem národnými štatistickými úradmi a štatistickým úradom Európskych spoločenstiev.

Okrem toho Komisia predpokladá, že na toto odporúčanie budú nadväzovať podporné opatrenia, ktoré uľahčia implementáciu kódexu. K týmto opatreniam budú v prípade potreby

---

⁷ Ú. v. ES L 112 z 29.4.1997, s. 56.

⁸ Nariadenie Rady (Euratom, EHS) č. 1588/90 z 11. júna 1990 o prenose dôverných štatistických údajov Štatistickému úradu Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 151 z 15.6.1990, s. 1).

patrit' podrobné protokoly alebo usmernenia a rozsiahle konzultácie so zainteresovanými stranami. Tieto aktivity budú ďalej zlepšovať kvalitu štatistiky na európskej úrovni, pričom sa zohľadnia kritériá hospodárnosti a zaťažnosti respondentov. Na tento účel sa budú zbierať prvé výsledky v rámci najdôležitejších európskych ekonomických ukazovateľov (Principal European Economic Indicators - PEEI). Komisia berie do úvahy potrebu používateľov, pre ktorých je kódex určený, vedieť identifikovať štatistické informácie, ktoré sa tvoria v súlade so zásadami tohto kódexu. Komisia preto zavedie vhodné opatrenia, ktoré umožnia identifikáciu oficiálnej európskej štatistiky, a tým zlepši transparentnosť a kvalitu poskytovania údajov.

ZÁVER

Odporúčanie a pripojený kódex sa zameriavajú na celoeurópske normy s cieľom posilniť nezávislosť, integritu a zodpovednosť štatistických úradov. Sú reakciou na výzvu Rady, aby Komisia predložila návrhy v tejto oblasti. Odporúčanie predstavuje ďalší krok v prebiehajúcom procese zlepšovania riadenia v oblasti štatistiky v Európe.

ODPORÚČANIE KOMISIE

o nezávislosti, integrite a zodpovednosti národných štatistických úradov a štatistického úradu Európskych spoločenstiev

(Text s významom pre EHP)

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, najmä na jej článok 211,

keďže:

- (1) Oficiálna štatistika zohráva ústrednú úlohu v demokratických spoločnostiach, keďže poskytuje orgánom verejnej správy, politikom, ekonomickým a sociálnym subjektom, ako aj cudzincom objektívne a nestranné informácie, na základe ktorých je možné prijímať kvalifikované rozhodnutia a otvorene diskutovať o problémoch.
- (2) Aby mohla oficiálna štatistika plniť túto úlohu, musí sa tvoriť a poskytovať v súlade so spoločnými normami, ktoré sú zárukou dodržiavania zásady nestrannosti, spoľahlivosti, objektívnosti, vedeckej nezávislosti, hospodárnosti a ochrany štatistických údajov.
- (3) Význam úlohy európskej štatistiky rastie aj v súvislosti s novým začiatkom Lisabonskej stratégie⁹ a s integrovanými usmerneniami pre rast a zamestnanosť (2005 - 2008)¹⁰; kvalitná štatistika je potrebná aj na monitorovanie a hodnotenie implementácie iných kľúčových politických iniciatív na európskej úrovni, ako napríklad stratégie trvale udržateľného rozvoja, spoločnej imigračnej a azylovej politiky atď.
- (4) V tejto súvislosti zohrávajú pri ekonomickom a menovom dozore a správnej implementácii Paktu stability a rastu ešte dôležitejšiu úlohu finančné údaje a verejné účty; najmä štatistické údaje používané v rámci postupu pri nadmernom schodku musia byť čo najkvalitnejšie.
- (5) Komisia prijala 22. decembra 2004 oznámenie Rade a Európskemu parlamentu s názvom „K európskej stratégii riadenia finančnej štatistiky“¹¹, v ktorom predstavila konzistentnú stratégiu na posilnenie riadenia finančnej štatistiky Európskej únie podľa troch akčných línií.

---

⁹ KOM(2005) 24 z 2.2.2005: Spoločne pracujeme na hospodárskom raste a zamestnanosti – Nový začiatok Lisabonskej stratégie.

¹⁰ KOM(2005) 141 z 12.4.2005: Integrované usmernenia pre rast a zamestnanosť (2005-2008) vrátane odporúčania Komisie k všeobecným usmerneniam hospodárskej politiky členských štátov a Spoločenstva a návrhu rozhodnutia Rady o usmerneniach pre politiku zamestnanosti členských štátov.

¹¹ KOM(2004) 832.

- (6) Po prvé, Komisia musí podľa výzvy Rady zlepšiť monitorovanie kvality oznamovaných finančných údajov; na tento účel prijala Komisia 2. marca 2005 návrh nariadenia Rady, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 3605/93 týkajúce sa kvality štatistických údajov v súvislosti s postupom pri nadmernom schodku¹², v súčasnosti sa o tomto návrhu diskutuje.
- (7) Po druhé sa musí posilniť prevádzková kapacita Komisie v oblasti štatistiky; v osobitnom kontexte štatistického monitorovania v rámci postupu pri nadmernom schodku sú potrebné pravidelné návštevy zamerané na konzultácie a dôkladné monitorovanie aj na vnútroštátnej úrovni a mobilizácia celého existujúceho intelektuálneho potenciálu.
- (8) Po tretie je potrebné určiť celoeurópske normy pre nezávislosť, integritu a zodpovednosť národných štatistických úradov, aby sa reagovalo na výzvu Rady z 2. júna 2004, podľa ktorej má Komisia do júna roku 2005 predložiť návrhy na vypracovanie európskych minimálnych noriem pre inštitucionálne budovanie štatistických úradov, ktoré podpora nezávislosť, integritu a zodpovednosť národných štatistických úradov členských krajín.
- (9) V reakcii na túto výzvu prediskutovali členské štáty 17. novembra 2004 vo Výbore pre štatistické programy základné zásady, ktoré sa majú v kódexe postupov vypracovať, a dohodli sa na ďalšom preskúmaní týchto zásad a na stanovení ukazovateľov, ktoré umožnia monitorovanie implementácie kódexu.
- (10) V nadväznosti na to poveril Výbor pre štatistické programy pracovnú skupinu úlohou vypracovať konečné znenie návrhu kódexu postupov pre európsku štatistiku.
- (11) Výbor pre štatistické programy jednomyselne schválil vypracovaný kódex postupov 24. februára 2005, čo je dôkazom, že so zásadami, ktoré obsahuje, súhlasili všetky štatistické úrady, ktoré by sa mali neskôr vyzvať, aby používali kódex ako základný nástroj na usmernenie.
- (12) Inštitucionálne budovanie štatistických úradov sa v jednotlivých členských krajinách líši, čo je spôsobené rôznymi a niekedy rozchádzajúcimi sa právnymi a administratívnymi predpismi v členských štátoch, ktoré vyjadrujú ich politické a kultúrne tradície.
- (13) Vzhľadom na pozitívne výsledky, ktoré dosiahli štatistické úrady po prijatí kódexu ako samoregulačného nástroja a na očakávanie, že ho budú implementovať, sa toto odporúčanie považuje za vhodné a primerané.
- (14) Tento kódex postupov má dvojaký cieľ, a to na jednej strane zvýšiť dôveryhodnosť štatistických úradov prostredníctvom návrhov určitých inštitucionálnych a organizačných opatrení a na druhej strane zlepšiť kvalitu štatistiky, ktorú tieto úrady tvoria a poskytujú, prostredníctvom presadzovania koherentného uplatňovania najlepších medzinárodných štatistických zásad, metód a postupov všetkými tvorcami oficiálnej štatistiky v Európe.

---

¹² Ú. v. EÚ C, , s. .

- (15) Členským štátom treba odporučiť, aby uznali význam kódexu postupov a prijali opatrenia potrebné na zabezpečenie jeho správnej implementácie príslušnými úradmi a na jeho propagovanie u používateľov a poskytovateľov údajov.
- (16) Treba poukázať na to, že Komisia plánuje paralelne prijať podobné opatrenia v rámci svojho rozsahu pôsobnosti a najmä monitorovať dodržiavanie kódexu postupov v rámci Európskeho štatistického systému.

I. ODPORÚČA ČLENSKÝM ŠTÁTOM:

A. aby pripojený kódex uznali za spoločný súbor noriem na európskej úrovni určený pre štatistické úrady ;

B. aby zabezpečili dodržiavanie zásad kódexu ich štatistickými úradmi s cieľom tvoriť a poskytovať kvalitnú, harmonizovanú štatistiku Spoločenstva a celkovo prispievať k správne fungovaniu Európskeho štatistického systému ako celku;

C. aby zabezpečili profesionálnu organizáciu svojich štatistických služieb a dostatočné finančné prostriedky na tvorbu štatistiky Spoločenstva spôsobom, ktorý v súlade s usmerneniami kódexu zaručuje nezávislosť, integritu a zodpovednosť;

D. aby prostredníctvom vhodných informačných a distribučných kanálov zvýšili informovanosť o existencii tohto kódexu a jeho obsahu u štatistických respondentov a poskytovateľov údajov, ako aj u všetkých používateľov štatistiky;

E. aby podporovali rozsiahle výmeny informácií a odborných znalostí v rámci Európskeho štatistického systému na základe skúseností získaných pri implementácii kódexu;

F. aby podporovali a v prípade potreby zintenzívnili vzájomnú spoluprácu štatistických úradov v rámci Európskeho štatistického systému, ako aj spoluprácu medzi štatistickými úradmi a medzinárodnými orgánmi a organizáciami;

G. aby poskytovali potrebné informácie, ktoré Komisii umožnia monitorovať dodržiavanie zásad stanovených v kódexe.

II. UZNÁVA PRIPOJENÝ KÓDEX ZA SPOLOČNÝ SÚBOR NORIEM NA EURÓPSKEJ ÚROVNI URČENÝ PRE ŠTATISTICKÉ ÚRADY A V TEJTO SÚVISLOSTI:

A. zabezpečí dodržiavanie zásad kódexu Eurostatom s cieľom tvoriť a poskytovať kvalitnú, harmonizovanú štatistiku Spoločenstva a celkovo prispieje k správne fungovaniu Európskeho štatistického systému ako celku;

B. zabezpečí profesionálnu organizáciu štatistického úradu Európskej únie Eurostatu a dostatočné finančné prostriedky na tvorbu štatistiky Spoločenstva spôsobom, ktorý zaručuje nezávislosť, integritu a zodpovednosť, a prijme zodpovedajúce opatrenia na základe vlastných interných organizačných právomocí;

C. prijme vhodné opatrenia na uľahčenie implementácie kódexu v Európskom štatistickom systéme, najmä pokiaľ ide o ďalšiu tvorbu oficiálnej štatistiky Spoločenstva, aby používatelia mohli identifikovať informácie vytvorené v súlade s týmto kódexom.

III. ĎALEJ PLÁNUJE:

A. vytvoriť na európskej úrovni nástroje na zlepšenie kvality štatistiky Spoločenstva s ohľadom na ich hospodárnosť;

B. vybudovať spravodajský systém na monitorovanie dodržiavania kódexu v rámci Európskeho štatistického systému v súlade so zásadou proporcionality;

C. zväžiť navrhnutie externého poradného orgánu, podľa možnosti pretvoreného Európskeho poradného výboru pre štatistické informácie v hospodárskej a sociálnej oblasti, s cieľom preniesť na tento orgán aktívnu úlohu pri monitorovaní implementácie kódexu, pri posilňovaní nezávislosti, integrity a zodpovednosti a pri vyjadrovaní názorov na formulovanie priorít štatistických programov;

D. do troch rokov od prijatia tohto odporúčania a po porade s Výborom pre štatistické programy a prípadne s uvedeným externým poradným výborom predložiť Európskemu parlamentu a Rade správu o pokroku pri implementácii tohto kódexu v Európskom štatistickom systéme, vychádzajúcu najmä z hodnotenia vlastnej činnosti a vzájomného posudzovania, s prípadnými návrhmi na zvýšenie nezávislosti, integrity a zodpovednosti.

V Bruseli

Za Komisiu

predseda

KÓDEX POSTUPOV PRI EURÓPSKEJ ŠTATISTIKE

prijatý Výborom pre štatistické programy 24. februára 2005

Preambula

Vymedzenie pojmov: Na účely tohto dokumentu:

európskou štatistikou sa rozumie štatistika Spoločenstva, ako je vymedzená v nariadení Rady (ES) č. 322/97 zo 17. februára 1997 o štatistike Spoločenstva, ktorú vypracúvajú a poskytujú vnútroštátne štatistické orgány a štatistický orgán Spoločenstva (Eurostat) v súlade s článkom 285 ods. 2 zmluvy,

štatistickým orgánom sa rozumie na vnútroštátnej úrovni vnútroštátny štatistický inštitút (National Statistical Institute, NSI) a ďalšie štatistické orgány poverené vypracúvaním a poskytovaním európskej štatistiky a na úrovni Spoločenstva Eurostat,

európskym štatistickým systémom, ďalej len EŠS, sa rozumie partnerstvo medzi Eurostatom, vnútroštátnymi štatistickými inštitútmi a inými vnútroštátnymi štatistickými orgánmi zodpovednými za vypracúvanie a poskytovanie európskej štatistiky v každom členskom štáte.

V súlade so Zmluvou o založení Európskeho spoločenstva, najmä s jej článkom 285 ods. 2, s nariadením Rady (ES) č. 322/97 zo 17. februára 1997 o štatistike Spoločenstva a so Základnými zásadami oficiálnej štatistiky prijatými Štatistickou komisiou Organizácie Spojených národov 14. apríla 1994 má tento kódex postupov dvojaký účel:

- zvyšovať dôveru jednak v nezávislosť, integritu a zodpovednosť ako vnútroštátnych štatistických orgánov, tak aj Eurostatu, a jednak vo vierohodnosť a kvalitu štatistiky, ktorú vypracúvajú a poskytujú (*t.j. vonkajšie zameranie*);
- presadzovať uplatňovanie najlepších medzinárodných štatistických zásad, metód a postupov všetkými subjektami, ktoré vypracúvajú európsku štatistiku, s cieľom zvýšiť jej kvalitu (*t.j. vnútorné zameranie*).

Kódex je určený na implementáciu:

- *orgánom správy* (t.j. vládam, ministerstvám, Komisii, Rade) – poskytuje im usmernenie, na základe ktorého sa môžu uistiť, že ich štatistické služby sú organizované na profesionálnej úrovni a majú dostatočné zdroje na to, aby vypracúvali vierohodnú európsku štatistiku spôsobom, ktorý zaručuje nezávislosť, integritu a zodpovednosť;
- *štatistickým orgánom a ich pracovníkom* – poskytuje im referenčný rámec štatistických zásad, hodnôt a osvedčených postupov, ktorý by im mal pomôcť pri vypracúvaní a poskytovaní kvalitnej harmonizovanej európskej štatistiky.

Je určený na informovanie:

- *používateľov* – s cieľom ukázať, že európske a vnútroštátne štatistické orgány sú nestranné a že štatistika, ktorú vypracúvajú a poskytujú, je vierohodná, objektívna a spoľahlivá;
- *poskytovateľov údajov* – s cieľom ukázať, že sa chráni dôvernosť informácií, ktoré poskytujú, a že sa na nich nebudú klásť neprimerané požiadavky.

Kódex postupov vychádza z 15 *zásad*. Orgány správy a štatistické orgány v Európskej únii sa zaväzujú dodržiavať zásady zakotvené v tomto kódexe a pravidelne preskúmať jeho implementáciu pomocou *Ukazovateľov osvedčených postupov*, ktoré sa majú použiť ako referenčné kritériá pre každú z týchto 15 zásad.

Výbor pre štatistické programy zriadený rozhodnutím Rady 89/382/EHS z 19. júna 1989 bude pravidelne vykonávať partnerské monitorovanie implementácie tohto kódexu.

Inštitucionálny rámec

Na efektívnosť a vierohodnosť štatistického orgánu, ktorý vypracúva a poskytuje európsku štatistiku, majú významný vplyv inštitucionálne a organizačné faktory. Ide o také významné otázky ako odborná nezávislosť, oprávnenie získavať údaje, primeranosť zdrojov, záväzok kvalitného spracovania, dôvernosť štatistických informácií, nestrannosť a objektívnosť.

1. zásada: odborná nezávislosť – *odborná nezávislosť štatistických orgánov od iných politických, riadiacich alebo správnych oddelení a orgánov, ako aj od prevádzkovateľov v súkromnom sektore, je zárukou vierohodnosti európskej štatistiky.*

Ukazovatele

- Nezávislosť štatistického orgánu od vonkajších zásahov, či už politických alebo iných, do vypracúvania a poskytovania oficiálnej štatistiky bližšie určuje zákon.
- Hierarchické postavenie vedúceho štatistického orgánu je dostatočne vysoké, čo zabezpečuje prístup na vyššej úrovni k politickým orgánom a orgánom verejnej správy. Malo by ísť o osobu, ktorá má najvyššiu odbornú spôsobilosť.
- Zodpovednosťou vedúceho štatistického orgánu, a prípadne aj vedúcich ostatných štatistických orgánov poverených vypracúvaním a poskytovaním štatistiky, je zabezpečiť, aby sa európska štatistika vypracúvala a poskytoval nezávislým spôsobom.
- Je vo výlučnej zodpovednosti vedúceho štatistického orgánu, a prípadne aj vedúcich ďalších štatistických orgánov poverených vypracúvaním a poskytovaním štatistiky, rozhodovať o štatistických metódach, štandardoch a postupoch, ako aj o obsahu a harmonograme vydávania štatistiky.
- Uverejňujú sa štatistické pracovné programy a v pravidelných správach sa opisuje dosiahnutý pokrok.
- Štatistické výstupy sa vydávajú tak, aby boli jasne odlišené a oddelené od politických/koncepčných vyhlásení.
- V prípade potreby sa štatistický orgán verejne vyjadruje k problematike štatistiky, vrátane kritiky a prípadov zneužitia oficiálnej štatistiky.

2. zásada: oprávnenie získavať údaje – *štatistické orgány musia mať oprávnenie zbierať informácie na účely európskej štatistiky, ktoré je výslovne právne zakotvené. Povinnosť správnych orgánov, podnikov, domácností a širokej verejnosti, aby na žiadosť štatistických orgánov umožnili prístup k údajom alebo poskytli údaje na účely európskej štatistiky, je právne vynútitel'ná.*

Ukazovatele

- Oprávnenie získavať informácie na účely vypracúvania a poskytovania oficiálnej štatistiky bližšie určuje zákon.
- Štatistický orgán je na základe vnútroštátnych právnych predpisov oprávnený použiť na účely štatistiky administratívne záznamy.
- Na základe právneho predpisu si môže štatistický orgán vynútiť poskytnutie údajov pri štatistických prieskumoch.

3. zásada: primeranosť zdrojov – *zdroje, ktoré majú štatistické orgány k dispozícii, musia byť dostatočné na to, aby zodpovedali požiadavkám európskej štatistiky.*

Ukazovatele

- Personálne, finančné a výpočtové zdroje, ktoré sú k dispozícii, sú, ako po kvantitatívnej tak aj po kvalitatívnej stránke, dostatočné na to, aby uspokojili súčasné potreby európskej štatistiky.
- Rozsah a rozpracovanosť európskej štatistiky a na ňu vynakladané náklady zodpovedajú potrebám.
- Existujú postupy, na základe ktorých je možné vyhodnotiť a odôvodniť potrebu novej európskej štatistiky pri súčasnom zohľadňovaní nákladov s ňou súvisiacich.
- Existujú postupy, na základe ktorých je možné posúdiť, či aj naďalej existuje potreba viesť európsku štatistiku v celom jej rozsahu alebo, či môže byť sčasti ukončená alebo jej rozsah obmedzený, aby sa tým uvoľnili zdroje.

4. zásada: záväzok kvalitného spracovania – *všetci členovia EŠS sa zaväzujú pracovať a spolupracovať podľa zásad zakotvených vo Vyhlásení európskeho štatistického systému o kvalite.*

Ukazovatele

- Kvalita produktu sa pravidelne monitoruje podľa zložiek kvality EŠS.
- Uplatňujú sa postupy, prostredníctvom ktorých sa monitoruje získavanie, spracúvanie a poskytovanie štatistiky.
- Uplatňujú sa postupy, ktoré sa zaoberajú posudzovaním kvality, vrátane otázky kompromisov medzi jednotlivými aspektmi kvality, a postupy na usmernenie plánovania súčasných a budúcich prieskumov.

- Usmernenia vzťahujúce sa na kvalitu sa dokumentujú a personál je dostatočne odborne pripravený. Tieto usmernenia sa vyhotovujú v písomnej forme a verejnosť sa má možnosť s nimi oboznámiť.
- Kľúčové štatistické výstupy sa pravidelne a dôkladne preskúmavajú, v prípade potreby aj za pomoci externých odborníkov.

5. zásada: dôvernosť štatistických informácií – *je potrebné bezvýhradne zaručiť ochranu súkromia subjektov poskytujúcich údaje (domácnosti, podniky, správne orgány a iní respondenti), dôvernosť informácií, ktoré poskytujú, a obmedzenie použitia týchto informácií len na účely štatistiky.*

Ukazovatele

- Dôvernosť štatistických informácií je právne zaručená.
- Pracovníci štatistického orgánu sa pri vymenovaní do funkcie vlastnoručným podpisom zaväzujú zachovávať mlčanlivosť ustanovenú na základe právnych predpisov.
- Úmyselné porušenie dôvernosti štatistických informácií sa postihuje značnými sankciami.
- V rámci postupov pri vypracúvaní a poskytovaní štatistiky sa poskytujú inštrukcie a usmernenia v záujme ochrany dôvernosti štatistických informácií. Tieto usmernenia sa vyhotovujú v písomnej forme a verejnosť má možnosť sa s nimi oboznámiť.
- Na ochranu bezpečnosti a integrity štatistických databáz sa uplatňujú fyzické a technické opatrenia.
- Na vonkajších používateľov, ktorí majú prístup k štatistickým mikroúdajom na účely výskumu, sa vzťahujú prísne protokoly.

6. zásada: nestrannosť a objektivita – *štatistické orgány sú pri vypracúvaní a poskytovaní európskej štatistiky povinné rešpektovať vedeckú nezávislosť a postupovať objektívnym, odborným a transparentným spôsobom, ktorý zaručuje rovnaké zaobchádzanie vo vzťahu ku všetkým používateľom.*

Ukazovatele

- Štatistika sa zostavuje na objektívnom základe vychádzajúcom zo štatistických úvah.
- Výber zdrojov a štatistických techník sa riadi štatistickými úvahami.
- Ak sa v uverejnenej štatistike zistia chyby, je potrebné ich v čo najkratšom možnom čase opraviť a túto skutočnosť uverejniť.
- Informácie o metódach a postupoch používaných štatistickým orgánom sú verejne prístupné.
- Dátumy a časy poskytnutia štatistiky sa oznamujú vopred.
- Všetci používatelia majú v rovnakom čase rovnaký prístup k poskytnutej štatistike a akýkoľvek prednostný prístup zo strany akéhokoľvek vonkajšieho používateľa

k štatistike pred jej uverejnením sa obmedzuje, kontroluje a zverejňuje. V prípade, že dôjde k úniku informácií, mali by sa na účely zabezpečenia nestrannosti revidovať opatrenia vzťahujúce sa na čas pred zverejnením štatistiky.

- Štatistické výstupy a vyhlásenia poskytnuté na tlačových konferenciách sú objektívne a nezaujaté.

Štatistické postupy

Je potrebné, aby štatistické orgány pri organizovaní, získavaní, spracúvaní a poskytovaní oficiálnej štatistiky v plnej miere dodržiavali európske a iné medzinárodné štandardy, usmernenia a osvedčené postupy. Dobrá povest' v oblasti kvalitného riadenia a výkonnosti zvyšuje vierohodnosť štatistiky. V tejto súvislosti ide o také podstatné aspekty ako správna metodika, vhodné štatistické postupy, zamedzovanie nadmernému zaťažovaniu respondentov a úspornosť nákladov.

7. zásada: správna metodika – *kvalitná štatistika sa musí zakladať na správnej metodike. To si vyžaduje náležité nástroje, postupy a odbornosť.*

Ukazovatele

- Celkový metodický rámec štatistického orgánu vychádza z európskych a iných medzinárodných štandardov, usmernení a osvedčených postupov.
- Zaviedli sa postupy, ktorých cieľom je zabezpečiť, aby sa v rámci štatistických orgánov konzistentne uplatňovali štandardné koncepcie, pojmy a klasifikácia.
- V záujme zabezpečenia vysokej kvality sa pravidelne vyhodnocuje, a v prípade potreby i upravuje, obchodný register a rámec prieskumov obyvateľstva.
- Medzi vnútroštátnymi systémami klasifikácie a sektorizácie a im zodpovedajúcimi európskymi systémami existuje zhoda.
- Prijímajú sa absolventi vysokoškolského vzdelania v príslušných akademických disciplínach.
- Pracovníci štatistických orgánov sa zúčastňujú na príslušných medzinárodných kurzoch odbornej prípravy a konferenciách a na medzinárodnej úrovni udržiavajú kontakty s kolegami z oblasti štatistiky, aby tak získavali vedomosti z najlepších zdrojov a zvyšovali svoju odbornosť.
- Na účely zlepšenia metodiky sa zabezpečuje spolupráca s odbornou verejnosťou a kvalita a efektívnosť implementovaných metód sa hodnotí prostredníctvom externých kontrol a tam, kde je to možné, sa presadzujú lepšie nástroje.

8. zásada: vhodné štatistické postupy – *kvalitná štatistika si vyžaduje vhodné štatistické postupy uplatňované od získavania údajov až po ich overovanie.*

Ukazovatele

- - Ak sa európska štatistika zakladá na administratívnych údajoch, musia sa pojmy a koncepcie používané na administratívne účely náležite zosúladiť s pojмами a koncepciami vyžadovanými na štatistické účely.
- - V prípade štatistických prieskumov sa pred získaním údajov systematicky overujú dotazníky.
- - Návrhy prieskumov, výbery vzoriek a ich váženie spočívajú na solídnych základoch a pravidelne sa preskúmajú a v prípade potreby revidujú alebo aktualizujú.
- - Činnosti v teréne, zadávanie údajov a kódovanie sa priebežne monitorujú a v prípade potreby revidujú.
- - Používajú sa vhodné počítačové systémy na editovanie a vkladanie, ktoré sa pravidelne preskúmajú a v prípade potreby revidujú alebo aktualizujú.
- - Revízie sa uskutočňujú v súlade so štandardnými, osvedčenými a transparentnými postupmi.

9. zásada: zamedzovanie nadmernému zaťažovaniu respondentov – *záťaž respondentov pri spolupráci by mala byť primeraná k potrebám používateľov a nemala by byť pre respondentov neprimeraná.. Štatistický orgán monitoruje záťaž respondentov pri spolupráci a priebežne sa usiluje o jej zníženie.*

Ukazovatele

- Rozsah a rozpracovanosť požiadaviek európskej štatistiky sa obmedzujú na najnižšiu nevyhnutnú mieru.
- Záťaž respondentov pri spolupráci je v čo najväčšej možnej miere rozložená na prieskumnú vzorku obyvateľstva prostredníctvom vhodných techník výberu vzoriek.
- Pokiaľ je to možné, získavajú sa informácie požadované od obchodných subjektov z ich účtovných záznamov a na ich navrátenie sa podľa možností používajú elektronické prostriedky.
- V prípade, že nie sú k dispozícii presné údaje, akceptujú sa presnejšie odhady a približné údaje.
- Aby sa predišlo zdvojeniu žiadostí o informácie, vždy, keď je to možné, sa používajú administratívne zdroje.
- Aby nedochádzalo k nadmernému počtu prieskumov, využíva sa medzi štatistickými orgánmi vzájomná výmena získaných údajov.

10. zásada: úspornosť nákladov – zdroje sa musia využívať efektívne.

Ukazovatele

- Využívanie zdrojov štatistického orgánu sa monitoruje prostredníctvom vnútorných a nezávislých vonkajších opatrení.
- Bežné pracovné postupy (napr. získavanie údajov, kódovanie, overovanie) sa v čo najväčšej možnej miere automatizujú.
- Potenciál produktivity informačných a komunikačných technológií sa optimalizuje na účely získavania, spracovávanía a rozširovania údajov.
- Vynakladá sa proaktívne úsilie s cieľom zlepšiť štatistický potenciál administratívnych záznamov a vyhnúť sa tak nákladným priamym prieskumom.

Štatistický výstup

Dostupná štatistika musí uspokojovať potreby používateľov. Štatistika zodpovedá európskym štandardom kvality a slúži potrebám európskych inštitúcií, vlád, výskumným ústavom, obchodným záujmom a verejnosti vo všeobecnosti. V tejto súvislosti je podstatná problematika miery, do akej je štatistika relevantná, presná a spoľahlivá, včasná, koherentná, porovnateľná v rámci regiónov a krajín a ľahko prístupná pre používateľov.

11. zásada: relevancia štatistiky – európska štatistika musí uspokojovať potreby používateľov.

Ukazovatele

- Existujú postupy, ktoré sa uplatňujú pri konzultáciách s používateľmi, ďalej na monitorovanie relevancie a praktickej využiteľnosti súčasnej štatistiky so zreteľom na uspokojovanie potrieb používateľov a na účely poradenstva používateľom vzhľadom na ich nové potreby a priority.
- Uspokojujú sa prioritné potreby, čo sa zohľadňuje v pracovnom programe.
- Pravidelne sa uskutočňujú prieskumy spokojnosti používateľov.

12. zásada: presnosť a spoľahlivosť – európska štatistika musí presne a spoľahlivo vystihovať skutočnosť.

Ukazovatele

- Databázy, priebežné výsledky a štatistické výstupy sa hodnotia a overujú.
- Chyby prameniace z výberu vzoriek a iné chyby sa merajú a systematicky zaznamenávajú podľa zložiek kvality EŠS.
- Priebežne sa vykonávajú štúdie a analýzy revízií, ktoré sa interne využívajú na zabezpečenie informácií o štatistických postupoch.

13. zásada: včasnosť a časová presnosť – európska štatistika sa musí rozširovať včasne a presne.

Ukazovatele

- Včasnosť zodpovedá najvyšším európskym a medzinárodným štandardom poskytovania štatistiky.
- Pre vydávanie európskej štatistiky sa stanovil štandardný denný čas.
- Pravidelnosť európskej štatistiky zohľadňuje v čo najväčšej možnej miere požiadavky používateľov.
- Akékoľvek odchýlky od harmonogramu poskytovania štatistiky sa uverejňujú vopred, odôvodňujú sa a stanovuje sa nový dátum.
- Pokiaľ sa to považuje za užitočné, môžu sa poskytovať predbežné výsledky, ktorých celková kvalita je prijateľná.

14. zásada: koherencia a porovnateľnosť – európska štatistika by mala byť vnútorne i časovo konzistentná a porovnateľná v rámci regiónov a krajín; malo by byť možné kombinovať a spoločne využívať vzájomne súvisiace údaje z rôznych zdrojov.

Ukazovatele

- Štatistika je vnútorne koherentná a konzistentná (napr. dodržiava sa aritmetická a evidenčná identita).
- Štatistika je koherentná alebo zosúladiateľná v priebehu primeraného časového obdobia.
- Štatistika sa zostavuje na základe spoločných štandardov so zreteľom na rozsah, vymedzenie pojmov, jednotky a klasifikáciu v rozličných prieskumoch a zdrojoch.
- Štatistika z rozličných prieskumov a zdrojov sa porovnáva a zosúladuje.
- Porovnateľnosť údajov medzi štátmi sa zabezpečuje prostredníctvom pravidelných výmen údajov medzi európskym štatistickým systémom a inými štatistickými systémami; uskutočňujú sa metodické prieskumy v rámci úzkej spolupráce medzi členskými štátmi a Eurostatom.

15. zásada: prístupnosť a jasnosť – európsku štatistiku je potrebné predkladať v jasnej a zrozumiteľnej podobe, poskytovať vhodným a prijateľným spôsobom, mala by byť dostupná a prístupná na základe nestrannosti spolu s podpornými metaúdajmi a pokynmi.

Ukazovatele

- Štatistika sa predkladá vo forme, ktorá uľahčuje správnu interpretáciu a zmysluplné porovnanie.
- Služby na poskytovanie štatistiky používajú moderné informačné a komunikačné technológie a v prípade potreby tradičné tlačené formy.

- Ak je to vhodné, poskytujú sa analýzy na mieru, ktoré sa zverejňujú.
- Na účely výskumu sa môže povoliť prístup k mikroúdajom. Tento prístup podlieha prísnyim protokolom.
- Metaúdaje sa zaznamenávajú v súlade so štandardizovanými systémami metaúdajov.
- Používatelia sú informovaní o metodike štatistických postupov a o kvalite štatistických výstupov so zreteľom na kritériá kvality podľa EŠS.